

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ
ПРАКТИКИ (ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ) У ЗАКЛАДАХ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

для здобувачів I курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(денна і заочна форми навчання)

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

м.Івано-Франківськ, 2024 р.

Методичні рекомендації схвалено Науково-методичною радою педагогічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 4 від 25 січня 2024 р.)

Рецензенти:

Доманюк О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка.

Максимів Ю. Б. – завідувач закладу дошкільної освіти №39 «Мавка» Івано-Франківської міської ради.

Захарасевич Н.В., Кирста Н. Р.

Методичні рекомендації до організації навчальної практики (ознайомлювальної) у закладах дошкільної освіти для здобувачів I курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (денна і заочна форми навчання). Івано-Франківськ, 2024. 42 с.

Методичні рекомендації укладено відповідно до освітньої програми та навчального плану підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня спеціальності 012 Дошкільна освіта, містять поради для викладачів, вихователів-методистів і здобувачів щодо виконання завдань та оформлення звітних матеріалів проходження навчальної практики (ознайомлювальної).

Для здобувачів вищої освіти, викладачів закладів вищої освіти, вихователів, вихователів-методистів, директорів ЗДО.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	6
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	11
Календарний розподіл завдань практики.....	14
Контроль та оцінювання практичної діяльності практикантів.....	20
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ.....	22
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	25
ДОДАТКИ (ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ.....	36

ПЕРЕДМОВА

В Україні дошкільна освіта розглядається як невід’ємна складова системи безперервної освіти, спрямованої на всебічний розвиток дитини та формування її життєвих компетентностей. Дошкільний період є ключовим етапом цілісного розвитку особистості дитини, який забезпечує формування базових компетентностей, необхідних для подальшого навчання. Зміст дошкільної освіти органічно узгоджується з концептуальними засадами Нової української школи, що сприяє забезпеченню наступності між дошкільною та початковою ланками освіти в контексті сучасної освітньої реформи. Відповідальність за організацію та результати освітнього процесу дітей дошкільного віку покладається на батьків (або осіб, які їх замінюють) та заклади дошкільної освіти, в яких здійснюється навчання і виховання дітей.

Навчальна практика (ознайомлювальна) у закладах дошкільної освіти є першим етапом системи практичної підготовки майбутніх вихователів, важливим компонентом оволодіння ними професійними знаннями та практичними вміннями.

Відповідно до освітньо-професійної програми та навчального плану навчальна практика (ознайомлювальна) у ЗДО для здобувачів спеціальності 012 Дошкільна освіта проводиться у II семестрі впродовж 2 тижнів (3 кредити / 90

годин – з відривом від навчання) і спрямована на закріплення теоретичних знань, здобутих при вивчення нормативних та вибіркового освітніх компонентів.

Освітній компонент «Навчальна практика (ознайомлювальна)» відноситься до циклу професійної підготовки і є обов'язковим компонентом ОПП «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта. Навчальна практика (ознайомлювальна) спрямована на ознайомлення здобувачів із особливостями організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та особливостями роботи педагогічних працівників.

Навчальна практика (ознайомлювальна) організовується відповідно до Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surli.cc/dyyksi>), розробленого на підставі Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/mwphns>).

Методичні рекомендації містять інформацію про мету та завдання практики, організаційно-методичні вказівки до проходження практики, а також включають зразки оформлення документації. Рекомендації розроблено з метою надання методичних орієнтирів здобувачам першого курсу спеціальності

012 Дошкільна освіта під час проходження навчальної (ознайомлювальної) практики.

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Метою навчальної практики (ознайомлювальної) є формування у студентів цілісного уявлення про систему організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, поглиблення знань з фахових дисциплін, ознайомлення з особливостями діяльності педагогічних і допоміжних працівників закладу, сучасними методами, формами та засобами організації освітньої роботи з дітьми раннього і дошкільного віку, а також сприяння усвідомленню специфіки професійної діяльності вихователя.

Завдання навчальної практики:

- сформувати уявлення студентів про сфери їх майбутньої професійної діяльності;
- ознайомити із закладом дошкільної освіти, його типом, організацією діяльності, основними завданнями, функціями, які він виконує;
- ознайомити з посадовими обов'язками представників адміністрації, вихователя закладу дошкільної освіти, переліком їх функціональних обов'язків;
- ознайомити з організацією освітнього процесу в закладі дошкільної освіти (Статут ЗДО, річний план роботи ЗДО,

комплексна програма, посадові інструкції працівників, розклад занять, план роботи вихователя, журнали обліку);

- формувати вміння спостерігати та аналізувати освітній процес ЗДО, як закладу, що забезпечує всебічний розвиток особистості дитини дошкільного віку;

- ознайомити студентів із формами, методами та змістом роботи у закладі дошкільної освіти;

- ознайомити з роботою практичного психолога, вчителя-логопеда, музичного керівника, інструктора з фізичної культури, сестри медичної;

- ознайомити з роботою допоміжного персоналу;

- ознайомити з системою роботи закладу дошкільної освіти з батьками вихованців;

- ознайомити здобувачів з матеріальною базою ЗДО з урахуванням сучасних вимог;

- закріпити вміння вести записи спостережень, опрацьовувати й узагальнювати одержану в процесі спостережень інформацію, із належною повнотою відображати її в щоденнику практики;

- мотивувати студентів до розвитку професійно-значущих якостей, формування стійких моральних поглядів на професію вихователя, бажання працювати в закладі дошкільної освіти;

- формувати професійний інтерес до педагогічної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.

- **Компетентності:**

КЗ-4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

КЗ-6 Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9 Здатність здійснення безпечної діяльності.

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПР-02 – Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-04 - Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи

їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-06 - Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-09 - Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПР-22 - Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

Загальні компетентності за професійним стандартом

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (етична компетентність).

A1.3. Здатність до документування освітнього процесу

A2.3. Здатність організовувати ігрову (провідну) та інші види дитячої діяльності та підтримувати види діяльності, ініційовані дитиною.

B1 – Психоемоційна

В1.1 Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії.

В2.3 Здатність до командної взаємодії

Г2.2 Здатність ефективно використовувати ІКТ та електронні освітні ресурси в професійній діяльності

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Практична підготовка здобувачів спеціальності 012 Дошкільна освіта є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми фахової підготовки майбутніх вихователів дітей раннього та дошкільного віку і забезпечує реалізацію компетентнісних вимог Державного стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

У процесі навчальної практики (ознайомлювальної) здобувачі повинні спостерігати за практичною реалізацією завдань всебічного виховання в умовах освітнього процесу закладу дошкільної освіти, аналізувати завдання, зміст та засоби педагогічних впливів, оцінювати стиль взаємодії вихователя з дітьми та рівень його методичної забезпеченості різними формами і методами організації дитячої діяльності. Крім того, студенти набувають умінь використовувати різні види діяльності як засіб виховання, встановлювати ефективний контакт з дітьми, залучати їх до різноманітних видів активності та закріплювати практичні навички застосування методів педагогічного дослідження, зокрема спостереження, бесіди та інтерв'ю.

Перед початком навчальної практики (ознайомлювальної) проводиться настановча конференція, під час якої факультетський керівник практики та керівники-методисти детально ознайомлюють здобувачів вищої освіти з основними завданнями та змістом практичної підготовки, її планом та структурою, а також з порядком оформлення необхідної

документації, що забезпечує систематичне відстеження результатів практики та формування професійних компетентностей студентів. У ході конференції також уточнюються методичні рекомендації щодо організації спостережень, проведення педагогічних досліджень і оформлення звітної документації, що сприяє формуванню у студентів цілісного уявлення про специфіку професійної діяльності в закладі дошкільної освіти.

Необхідною умовою допуску здобувача-практиканта до навчальної практики є проходження ним медичного огляду та оформлення за його результатами медичної книжки.

Орієнтовними базами навчальної практики визначено такі заклади дошкільної освіти м. Івано-Франківська: №1 «Калинонька», №3 «Бджілка», №4 «Калинова сопілка», №5 «Казка», №6 «Колобок», №7 «Золотий ключик», №9 «Дзвіночок», №10 «Катруся», №11 «Пізнайко», №12 «Струмочок», №14 «Кристалик», №15 «Гуцулочка», №16 «Сонечко», №17 «Ромашка», №18 «Зернятко», №19 «Троянда», №20 «Росинка», №21 «Подоланочка», №22 «Світанок», №23 «Дударик», № 24 "Котигорошко", №25 «Янголятко», №26 «Барвінок», №27 «Карпатська казка», №28 «Квітка Карпат», №29 «Кобзарик», №30 «Ластівка», №31 «Мрія», №32 «Солов'ятко», №33 «Кристалик», №34 «Незабудка», №35 «Вишиванка», №36 «Віночок», №37 «Джерельце», №39 «Мавка», ПЗДО (ясла-садок)

«Благодзаврик», ЗДО релігійної організації «Ковчег», ПЗДО (ясла-садок) «Смартік».

ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧА-ПРАКТИКАНТА

У період проходження педагогічної практики практиканти зобов'язані:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку ЗДО, розпорядження адміністрації закладу дошкільної освіти та керівників-методистів практики, слідкувати за суворим дотриманням правил техніки безпеки та охорони праці, бути прикладом ввічливості, організованості, дисциплінованості та працелюбності;

- виконувати всі види робіт, передбачених програмою педагогічної практики; сумлінно готуватися до проведення дорученої освітньої роботи з дітьми; дослідницької діяльності;

- підготувати колективну медіа-презентацію про заклад дошкільної освіти та своє перебування на практиці;

- вести щоденник практики за встановленою формою;

- скласти звіт щодо проходження навчальної практики, у якому відобразити особисті спостереження та висновки стосовно організації та функціонування освітнього середовища, створеного для всебічного розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку, а також оцінити ефективність педагогічних підходів, методів і форм роботи, що забезпечують реалізацію завдань дошкільної освіти.

Тривалість робочого дня здобувача-практиканта – 6 годин:
I зміна – 8.00 – 14.00, II зміна 13.00 – 19.00);

ПОРАДИ ЗДОБУВАЧАМ

1. Перед початком практики на підставі витягу з робочої програми навчальної практики чітко спланувати свою роботу на весь період; Індивідуальний план погодити з вихователем групи, викладачем-методистом.

2. Щоденно суворо дотримуватись правил з техніки безпеки та охорони життєдіяльності дітей.

3. До матеріалів навчальної практики додати атрибути, посібники або демонстраційний матеріал, який використовували під час проведення пробних форм роботи з дітьми.

4. Документацію здати на перевірку керівнику-методисту практики не пізніше ніж у 3-денний термін після її завершення.

Після завершення практики проводиться підсумкова науково-практична конференція, на яку запрошуються директори, вихователі-методисти та вихователі ЗДО, також керівники-методисти від закладу вищої освіти та практиканти.

КАЛЕНДАРНИЙ РОЗПОДІЛ ЗАВДАНЬ ПРАКТИКИ

ТИЖДЕНЬ 1

ТЕМА: Заклад дошкільної освіти – початкова ланка системи освіти України. Завдання ЗДО і загальний зміст роботи.

ФОРМИ РОБОТИ: знайомство з закладом дошкільної освіти, бесіда із директором, вихователем-методистом, вихователями груп, відвідання груп раннього і дошкільного віку.

МЕТОДИКА РОБОТИ:

1. При знайомстві з закладом дошкільної освіти здобувачі ведуть записи за таким планом: розташування приміщень, їх призначення, обладнання і використання; ігрові площадки, загальні приміщення.

2. В розмові із директором, вихователем-методистом ознайомлюються з основними напрямками діяльності закладу дошкільної освіти, актуальними завданнями і принципами роботи, їх посадовими обов'язками.

3. Під час відвідування груп з'ясовують функціональні обов'язки вихователя, особливості організації освітньої діяльності, матеріального середовища групи. Знайомляться з віковим складом дітей.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

1. До якого типу відноситься заклад дошкільної освіти?
2. Чи відповідає даний заклад дошкільної освіти вимогам?
3. Чим пояснюється наявність і розташування основних приміщень?

4. Наявність загальносадкових приміщень і кімнат групового осередку.

5. Які з напрямів роботи даного закладу дошкільної освіти можна визначити як ведучі?

6. В чому виражається віковий принцип організації життєдіяльності дітей?

7. Яка роль вихователя як організатора освітнього процесу в ЗДО?

ТЕМА: Педагогічний колектив, медичний та допоміжний персонал, їх функціональні обов'язки.

ФОРМИ РОБОТИ: практичне знайомство із посадовими обов'язками всіх працівників ЗДО. Збір і аналіз фактичного матеріалу в закладі дошкільної освіти.

ЗАВДАННЯ: Провести бесіду із адміністрацією ЗДО.

МЕТОДИКА РОБОТИ:

В розмові із директором та вихователем-методистом ознайомитися:

- з посадовими обов'язками директора закладу дошкільної освіти, зі специфікою його роботи.

- з посадовими обов'язками вихователя-методиста закладу дошкільної освіти переліком його функціональних обов'язків.

- з роботою практичного психолога, музичного керівника.

- з роботою допоміжного персоналу.

- з системою роботи закладу дошкільної освіти з батьками вихованців.

- з призначенням закладу дошкільної освіти.
- актуальними завданнями і принципами роботи.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

1. Які обов'язки директора та вихователя-методиста ЗДО?
2. Чи є в ЗДО додаткові гуртки?
3. Скільки груп?
4. Яка особливість даного ЗДО?
5. Перспективи ЗДО?
6. Як саме проводиться робота з батьками?

ТИЖДЕНЬ 2.

ТЕМА: Методи педагогічних досліджень.

ФОРМИ РОБОТИ: практичне знайомство з методами досліджень. Збір і аналіз фактичного матеріалу в закладі дошкільної освіти.

ЗАВДАННЯ: Провести спостереження за однією рольовою грою дошкільнят.

МЕТОДИКА РОБОТИ:

Під час спостереження за грою слід записати:

1. Тему гри, дату, місце проведення, оточення в якому проходить гра.
2. Записати імена дітей, які беруть участь в грі, їх вік.
3. Записати тривалість гри.

4. Відмітити, які предмети, іграшки використовувались в процесі гри; особливо відзначити, яка буде «заміна» предметів.

5. Чи була попередня домовленість дітей про тему гри, ролі. Чи були суперечки через вибір ролей, чи був підготовлений ґрунт для гри до її початку?

6. Що є центральним змістом гри?

7. Які ролі виконують діти?

8. Які дії і в якій послідовності виконують діти? Чи є порушення логіки дій і правил гри?

9. Чи був порушений зміст гри?

10. Описати стосунки дітей, які виникають в момент гри?

Спостереження проводиться в трьох вікових групах.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

1. В якій мірі гра відображає навколишню дійсність?

2. Яка роль дій і мови в розвитку і збереженні гри?

3. Яка роль предметів і іграшок в розвитку і збереженні гри?

4. Розвиток сюжету в дитячій грі?

5. Роль вихователя в розвитку гри на різних вікових етапах.

ТЕМА: Освітня робота з дітьми дошкільного віку.

ФОРМИ РОБОТИ: спостереження ранкової гімнастики, самостійної гри дітей, індивідуальної роботи з дітьми, чергування, занять з різних розділів програми, прогулянок, рухливих ігор.

МЕТОДИКА РОБОТИ:

1. Здобувачі розподіляються по вікових групах, ведуть спостереження за діяльністю дітей і вихователя, фіксуючи способи організації життєдіяльності дітей, поведінку окремих дітей, прийоми організації дитячої діяльності вихователем, індивідуальну роботу педагога з дітьми.

2. Обговорення освітньої роботи з дітьми різних вікових груп за записами спостережень.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

1. На основі записів, зроблених під час спостережень охарактеризуйте особливості навчально-виховної роботи в різних вікових групах.

2. Як проявляються особливості поведінки окремих дітей?

3. Як здійснює вихователь завдання індивідуальної роботи з дітьми?

4. Оцініть відповідність способів організації життєдіяльності дітей їх віку.

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИКАНТА-ЗДОБУВАЧА

Результати навчальної практики (ознайомлювальної) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти оцінюються в межах 50-100 балів. Матеріали зберігаються на випусковій кафедрі теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

- володіння змістом освітніх компонентів, які є підґрунтям для педагогічної діяльності;
- рівень сформованості професійно-значущих особових якостей;
- володіння етичними нормами взаємин з дитиною, батьками, співробітниками закладу, однокурсниками, керівниками;
- сформованість професійних умінь;
- творчий рівень виконання завдань практики;
- науковий рівень доповіді на підсумковій науково-практичній конференції.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Після завершення практики здобувачі здають керівнику-методисту практики (кафедра теорії і методики дошкільної і спеціальної освіти) такі документи:

1. Характеристику на підгрупу здобувачів, які проходили навчальну практику (ознайомлювальну), завірену гербовою печаткою директором закладу дошкільної освіти.

2. Звіт здобувача про проходження навчальної практики (ознайомлювальної).

3. Щоденник навчальної практики (ознайомлювальної).

4. Два конспекти ігор з роздатковим матеріалом (дидактична, рухлива).

5. Медіа-презентацію про заклад дошкільної освіти (продемонструвати власні професійні спостереження і рефлексію щодо отриманого досвіду).

1. Характеристику на підгрупу здобувачів, які проходили навчальну практику (ознайомлювальну). Характеристика складається завідувачем ЗДО на групу здобувачів, які проходили навчальну практику. Характеристика повинна бути завірена підписом директора і печаткою ЗДО.

2. Звіт здобувача про проходження навчальної

практики (ознайомлювальної) передбачає відображення діяльності здобувача під час практики, його вражень, характеристику труднощів з якими зустрівся здобувач. Звіт складається кожним здобувачем-практикантом індивідуально (*Додаток Б*).

3. Щоденник навчальної практики (ознайомлювальної) є контрольним документом, за яким керівники практики простежують хід педагогічної практики здобувача-практиканта. Щоденник подається у рукописному вигляді, в якому здобувач фіксує спостереження за педагогічною діяльністю вихователя, планування освітньої роботи з дітьми. Ведення практикантом щоденника сприяє аналізу й усвідомленню його педагогічної діяльності в ЗДО.

Щоденник педагогічної практики – це обов’язковий документ, зміст якого враховується при її оцінюванні. Педагогічний щоденник заповнюється щодня, завжди знаходиться в здобувача й перевіряється впродовж усієї практики. Зразок оформлення щоденника педагогічної практики представлено у *Додатку В*.

4. Розгорнутий конспект проведення рухливої гри з роздатковим матеріалом. У конспекті необхідно вказати:
Завдання: 1. Удосконалювати, закріплювати ...

2. Розвивати ...

3. Виховувати...

Фізкультурний інвентар:

Основні рухи:

Темп:

Організаційно-методичні вказівки:

Розгорнутий конспект проведення дидактичної гри з роздатковим матеріалом. У конспекті необхідно вказати:

Завдання: 1. Удосконалювати, закріплювати ...

2. Розвивати ...

3. Виховувати...

Дидактичний матеріал або обладнання:

Організаційно-методичні вказівки:

5. Колективна медіа-презентація про заклад дошкільної освіти та перебування здобувача на практиці, в якій важливо відобразити результати проходження навчальної практики, виконання практичних завдань, продемонструвати власні професійні спостереження і рефлексію щодо отриманого досвіду. Завдання виконують здобувачі підгрупи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
Нормативно-правове забезпечення організації
освітнього процесу
в сучасних закладах дошкільної освіти

1. Закон України «Про освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про дошкільну освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
3. Закон України «Про охорону дитинства». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
4. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. 2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
5. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». № 755-21 від 19 жовтня 2021 р. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>

6. Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника 02-07.50:2023. URL : https://vvnp.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/128/2018/05/pol_pro.pdf

Програми розвитку дітей, рекомендовані Міністерством освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

Комплексні програми:

1. «Я у Світі». Програма розвитку дитини від народження до шести років. Аксьонова О., Аніщук А., Артемова Л. та ін. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.

2. Беленька Г., Богініч О., Вертугіна В. та ін. Дитина : Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. керівн. В.Огнев'юк. Київ : Київ. у-тет ім. Б.Грінченка, 2020. 441 с.

3. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник». Вид. 3-тє, доп. Тернопіль : Мандрівець, 2023. 210 с.

4. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 256 с.

Парціальні програми:

1. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: парціальна програма для системи дошкільної освіти. Київ, 2019. 23 с.

2. Духовно-моральне виховання дітей дошкільного віку на християнських цінностях: навч. прогр. та календарно-темат. план / А. М. Богуш, І. Л. Сіданіч, В. Є. Сучок [та ін.]. Київ : ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», 2019. 164 с.

3. Шиян О. «Зерно любові». Програма духовно-морального виховання дітей / О.Шиян, О.Франкевич, Н.Патуляк, Г.Іванців, Л.Зеленко, Л.Цюпа, А.Казіброда. Львів: ДНЗ Львівське ВПУ ІКТ, 2018. 61 с.

4. Парціальна програма розвитку дитини від 2 до 6 років через гру «Творці майбутнього» та методичні рекомендації. О.Ю.Рома, Г.В.Малевич, І.Ю.Піскова, Г.В.Шарова, О.М.Шуляк. Київ : The Lego Foundation, 2023. 109 с.

5. Піроженко Т. О., Хартман О. Ю. Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної

взаємодії дітей від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом». К.: Видавництво «Алатон», 2016. 32 с.

Навчально-методичні посібники для здобувачів і вихователів закладів дошкільної освіти

1. Бабій Н.М., Поліщук Л.І. Гуцульський орнамент на кераміці. Методичний посібник для працівників закладів дошкільної освіти. Тернопіль : Мандрівець, 2019. 143 с.

2. Байер О., Гавриш Н та ін. Путівник по забезпеченню безперервності освітнього процесу у змішаному форматі зі старшими дошкільниками. Навчальний посібник. Київ, ЮНІСЕФ, ВГО «АПДО», 2023. 40 с.

3. Беленька Г., Половіна О., Кондратець І., Волинець Ю. Творчі родзинки для вашої дитинки. Дидактичні альбоми для дітей молодшого дошкільного віку. Київ : Оріон, 2020. 45 с.

4. Виховуємо базові якості особистості старшого дошкільника в умовах ДНЗ : метод. посіб. Г. В. Беленька, Н. В. Гавриш, В. В. Маршицька, С. А. Васильєва, С. П. Нечай; ред.: Н. В. Гавриш; НАПН України, Ін-т проблем виховання. Харків : Друк. Мадрид, 2015. 220 с.

5. Гавриш Н.В., Безсонова О.К. Калейдоскоп емоційної творчості. Київ : ВД Слово. 2019. 86 с.

6. Григоренко Г.І., Жадан Р.П. Економіка у віршах, розповідях та казках. Хрестоматія для дітей старшого дошкільного віку. Запоріжжя: Статус, 2021. 176 с.

7. Калічак Ю.Л., Кирста Н.Р. Психодіагностичний супровід розвитку дитини в умовах ЗДО: практикум. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2019. 60 с.

8. Кіндрат І. Організація роботи дошкільників у малих групах. Посібник для вихователів. Київ, ЮНІСЕФ, ВГО «АПДО», 2023. 34 с.

9. Лохвицька Л.В. Калейдоскоп моральності для дошкільнят: розвивально-вольовий контент. Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2020. 208 с.

10. Медіаосвіта дітей дошкільного віку в умовах інформаційного суспільства. Навчально-методичний посібник / Ванько К.І., Зоря Ю.М., Шаповал О.В., Волошенюк О.В./ За редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 75 с.

11. Марчій-Дмитраш Т.М. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2022. 80 с.

12. Навчіть дитину захищатися. Методичний посібник / за ред. Т.Цюман. Київ, 2022. 66 с.

13. Ознайомлення з природою довкілля з основами проєкологічної освіти дітей дошкільного віку Н.В. Лисенко, Л.О. Мацук, О.М. Лисенко Київ : Видавничий Дім «Слово», 2019. 348 с.

14. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проєктування : навч.-метод. посібник / О. Д. Рейпольська, І. М. Гудим, Л. І. Зайцева, І. В. Луценко, В. О. Луценко, Г. Г. Цветкова ; за ред. О. Д. Рейпольської. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 222 с.

15. Піроженко Т. О., Карабаєва І. І., Соловйова Л. І., Хартман О. Ю. Інструментарій оцінювання готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в умовах реформування української школи : метод. рекомендації. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023. 36 с.

16. Розвиток старшого дошкільника в освітньому середовищі закладу дошкільної освіти : методичні рекомендації / О. Д. Рейпольська, І. М. Гудим, І. В. Луценко,

В. О. Луценко, Г. Г. Цветкова ; за заг. ред. О. Д. Рейпольської. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 178 с.

17. Семизорова В.В., Вайнер О.В., Болотова О.М. Комп'ютерна грамота для малят. Навчально-методичний посібник для дітей старшого дошкільного віку. Тернопіль : Мандрівець, 2019. 112 с.

18. Середовище, що належить дітям: poradnik для педагогів закладів дошкільної освіти. Упорядн. Н.Софій, Ю.Найда / за заг.ред. В.Засенка. Київ, 2019. 68 с.

19. Соловійова Л. Вчимо дитину діяти довільно. Посібник для вихователів і батьків. Київ, ЮНІСЕФ, ВГО «АПДО», 2023. 37 с.

20. Степанова Н.М., Ніколаєску І.О. Розвиваємо критичне мислення: календарик для малят. Навчально-методичний посібник для дітей старшого дошкільного віку. Київ : Оріон, 2020. 78 с.

21. Тимофєєва О.О., Тимофєєв В.І. Скарби рідного краю. Ужгород : ЗППО, 2020. 368 с.

22. Чепурний Г.А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 208 с.

23. Чупахіна С., Захарасевич Н. Формування елементарних математичних уявлень у дітей: методичний аспект: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнірук Г. М., 2020. 104 с.

**Рекомендовані статті для вихователів ЗДО у
періодичних виданнях**

1. Беленька Г. Сучасна дитина у світі казки, або невже покоління Z не читатиме? *Дошкільне виховання*. 2018. № 2. С. 2-10

2. Григоренко Г.І., Погрібняк Н.В. Створення предметно-ігрового середовища. *Дошкільне виховання*. 2019. №2. С.11-13.

3. Дмитрук І. Розмальовані доріжки кличуть нас пограти трішки : рухливі ігри для дітей усіх вікових груп. *Дошкільне виховання*. 2019. № 1.С. 20-21

4. Кац Є. Математика в іграх : для дітей старшої групи. *Дошкільне виховання*. 2018. № 1. С. 18-23

5. Кіндрат І. Технологія Mind Mapping : джерела, концептуальні засади, термінологія. *Вихователь-методист*. 2018. № 4. С. 16-22

6. Кондур О. Дідух І., Кирста Н., Палій Р. Особливості психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу в умовах змішаного навчання. *Освітні обрії*. №2 (57). 2023. С.24-29.

7. Косенчук О. Дитина в соціумі. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 2021. № 4. С. 3-8.

8. Корнєєва О. Парк професій, або як зацікавити дошкільників професіями дорослих. *Вихователь-методист*. 2018. № 1. С. 46-53

9. Купчишина, В., Мацук, Л. Психології особливості мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку. *Psychology Travelogs*, (1). 2022. С.65–84.

10. Кульченко О. Вільна гра дітей, або день без іграшок : флешмоб у дитячих садках. *Дошкільне виховання*. 2019. № 1. С.9-12

11. Марчій-Дмитраш Т. М., Тринок В. В. Сучасні підходи до використання українських народних традицій у патріотичному вихованні дітей дошкільного віку. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2022. № 6 (11). 510 с. С. 264-277.

12. Рогальська Н. Громадянське виховання дітей дошкільного віку на засадах використання проєктної технології. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 74, т. 1. С. 139-143.

13. Савінова Н. Компетентнісне навчання і партнерська взаємодія: уникаємо помилок. *Вихователь-методист*. 2019. № 2. С. 12-20

14. Скоморовська І., Кирста Н. і Матішак М. Виникнення синдрому професійно-емоційного вигорання у вихователів закладів дошкільної освіти: чинники, симптоми, етапи та профілактика. *Журнал Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. 2023. 10. С.152-158.

15. Стеценко І. Stream-освіта : математичне дослідження. *Дошкільне виховання*. 2018. № 4. С. 13-15

16. Фролова С. Медіадидактичні та технічні засоби на службі в педагога : з досвіду роботи. *Дошкільне виховання*. 2018. № 5. С. 9-11

17. Чупахіна С., Кирста Н., Захарасевич Н. Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі: особливості використання технології Lego. *Вісник Львівського*

університету. Серія педагогічна. 2022. Випуск. 37. С. 181-193

18. Шевчик Н. Сенсорна кімната. *Дошкільне виховання*. 2019. № 1. С. 22

ДОДАТКИ

ЗРАЗКИ

ОФОРМЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ

ПРАКТИКИ

ДОДАТОК А

Зразок титульного аркушу документації навчальної практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра теорії та методики
дошкільної і спеціальної освіти

ДОКУМЕНТАЦІЯ

ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
(ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ)
Здобувача (-ки) І курсу
групи ДО -
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

(прізвище ім'я по батькові)

База практики:

Термін проходження практики:

Керівник-методист:

м. Івано-Франківськ, 2024 р.

ДОДАТОК Б

**ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ (ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ)**

ЗДОБУВАЧА (-ки) І КУРСУ, ГРУПИ ДО – _____
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

_____ (прізвище ім'я по батькові)

1. Місце проходження практики (село, місто, дитяча установа, група дітей).
2. Яка навчальна і виховна робота була проведена з дітьми групи (заняття проводила згідно плану).
3. Яка конкретна допомога була надана вихователями ЗДО.
4. Робота з батьками.
5. Участь в педагогічній і методичній радах.
6. Які труднощі зустрічалися під час проходження практики.
7. Загальне враження про педагогічну практику. Що цінного вона дала.
8. Побажання щодо подальшої організації практики і рекомендації щодо проходження практики в ЗДО.

Дата:

Підпис здобувача:

Звіт затверджує вихователь і директор ЗДО

ДОДАТОК В

Зразок ведення щоденника

Сторінка №1

ЩОДЕННИК

НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ (ознайомлювальної)

ЗДОБУВАЧА І КУРСУ, ГРУПИ ДО– ...

СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

прізвище ім'я по батькові

СТОРІНКА №2

І. Дані про базу практики:

- ЗДО - №, назва;
- група - №, назва;
- адреса ЗДО;
- контактний телефон;
- кількість груп;
- кількість дітей у групі;
- директор;
- вихователь-методист;
- вихователі;
- помічник вихователя.

СТОРІНКА №3

Список дітей групи

СТОРІНКА №4

Режим дня

СТОРІНКА №5

Розклад занять

СТОРІНКА №6

Комплекс вправ ранкової гімнастики

СТОРІНКА №7

Комплекс гігієнічної гімнастики

СТОРІНКА №8

Робота з батьками

СТОРІНКА №9

Ігрова діяльність:

- рухливі ігри;

Продовження Додатка В

- дидактичні ігри;
- сюжетно-рольові ігри;
- народні ігри.

СТОРІНКА №10

Сітка занять на місяць

СТОРІНКА №11

Календарно-тематичне планування

СТОРІНКА №12

Зміст спостереження, примітка

ДОДАТОК Д
Зразок оформлення конспекту рухливої гри

КОНСПЕКТ

ПРОВЕДЕННЯ РУХЛИВОЇ ГРИ

В ГРУПІ..... ЗДО «...»

ЗДОБУВАЧА (-ки) І КУРСУ

СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

(прізвище ім'я по батькові)

Конспект рухливої..... гри для дітей раннього (дошкільного) віку.

Завдання: 1. Удосконалювати, закріплювати ...
2. Розвивати ...
3. Виховувати...

Фізкультурний інвентар:

Основні рухи:

Темп:

Організаційно-методичні вказівки:

Розгорнутий конспект проведення гри:

ДОДАТОК Е

Зразок оформлення конспекту дидактичної гри

КОНСПЕКТ

ПРОВЕДЕННЯ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ

В ГРУПІ..... ЗДО «...»

ЗДОБУВАЧА (-ки) І КУРСУ

СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

(прізвище ім'я по батькові)

Конспект дидактичної гри..... для дітей раннього (дошкільного) віку.

Завдання: 1. Удосконалювати, закріплювати ...

2. Розвивати ...

3. Виховувати...

Дидактичний матеріал:

Організаційно-методичні вказівки:

Розгорнутий конспект проведення гри: